

Birinci Mertebe-i Nuriye-i Hasbiye'de ne anlatılıyor, kısaca özetler misiniz?

"BİRİNCİ MERTEBE-İ NURİYE-İ HASBİYE: Bendeki aşk-ı beka, bendeki bekaya değil, belki sebepsiz ve bizzat mahbub olan kemâl-i mutlak sahibi Zât-ı Zülkemâlin ve Zülcelâlin bir isminin bir cilvesinin, mahiyetinde bir gölgesi bulunduğundan, fıtratımda o Kâmil-i Mutlakın varlığına ve kemâline ve bekasına müteveccih olan muhabbet-i fitriye, gaflet yüzünden yolunu şaşırılmış, gölgeye yapışmış, aynanın bekasına âşık olmuştu."(1)

Allah insana ancak kendi ile meşgul olup, onun ile tatmin olabilecek mahiyette ve genişlikte bir kalp vermiştir. Bu sebeple kalbin fani olan mahluklara aşık olması ve onlar ile meşgul olması, kalbin manevi bir hastalığıdır, hatta kalbi bir şirktir. Zira Allah, kalpleri sadece kendisini sevmemiz için tahsis etmiştir.

"Kalpler ancak Allah'ın zikriyle tatmin olur." (Rad, 13/ 28)

ayeti de bu manayı ihtar ve ikaz ediyor. Bu yüzden insan kalbini tatmin edip doyuracak tek maşuk, tek mahbup Allah'tır.

Diğer bir husus ise muhabbet, ilim ve marifetin bir neticesi hükmündedir. İlim ve marifet ziyadeleştikçe, muhabbet de ona oranda ziyadeleşir. Demek asıl ve öz olan, muhabbettir. Nasıl ki, meyve ağacı, meyvesi için dikilir ve bakılır. Öyle de kainat ağacının meyvesi ve neticesi de muhabbettir ve kainatın yaratılması ona bakar. Bu yüzden Allah insana nihayetsiz ve her şeyi kuşatacak bir muhabbet hissi vermiştir. Yani kendisini sevecek ve ona kalben bağlanacak bir muhabbet hissini insanın özü ve esası olan kalbine yerleştirmiştir.

Demek insanın kalbinde her şeyi kuşatacak ve yutacak kabiliyette ve genişlikte bir muhabbet istidadı vardır. Bu muhabbeti bu genişliğe ve bu kıvama ancak tevhid getirir. Zira tevhid kalp ile Allah arasında bir adaptasyon, bir köprü gibidir.

Tevhid, kalbin kullanma kılavuzu hükmündedir. Kılavuza göre hareket edilmez ise, kalp adi ve basit şeyler içinde boğulup gider. Kalbin o muazzam genişliği, tevhid olmaz ise, basit ve adi bir mahlukta meccanen söner gider.

Tevhid, kalbi sahibine yöneltmesi noktasından kalbe yardım edip rehber oluyor. Nasıl ki, tevhid akla rehber olduğu zaman, her şeyde Allah'ı bulduruyor; aynı şekilde tevhid kalbe rehber olduğu zaman da, kalbi kainatın dağınıklığından ve mecazi aşklarından kurtarıp hakiki aşk olan Allah'a yöneltiyor.

İnsanın mahiyetindeki aşk-ı beka İlahi aşkın bir levhası bir cilvesi bir numunesidir. Bunun sarf edileceği yer de ancak ve ancak Allah'ın sonsuz cemal ve kemalidir.

(1) bk. [Şualar, Dördüncü Şua](#).